Suomen Varustamot
Rederierna i Finland
Finnish Shipowners' Association

LAUSUNTO 11.10.2022

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNTA

Asia: Valtioneuvoston huoltovarmuusselonteko VNS 8/2022 vp

Suomen Varustamot ry:n lausunto:

Yleistä

Suomen ulkomaankauppa on riippuvainen merikuljetuksista. Merikuljetusten jatkuvuus kaikissa oloissa on kriittisen tärkeää yhteiskuntamme toimivuuden ja huoltovarmuuden näkökulmasta. Venäjän 24.2. käynnistämä Ukrainaan kohdistuva sotilaallinen hyökkäys vaikuttaa merkittävällä tavalla myös merenkulun toimintaympäristöön. Lisäksi Suomen Nato-jäsenyyshakemus lisää jännitteitä Itämerellä. Itämeren alueen jännitteet vaikuttavat merkittävästi merenkulkuun ja merikuljetuksiin. Nopea reagointikyky muutoksiin merikuljetusten turvaamiseksi on ylläpidettävä.

Täydennysesityksiä luonnokseen huoltovarmuusselonteoksi

Energiahuolto. Selonteossa tulisi energiahuollon varautumiseen sisällyttää myös logistiikan vaatima energiatarve ja sen jakeluinfra. Suomen ulkomaankaupan kulkiessa pääosin meritse, on välttämätöntä huolehtia merikuljetusten energiahuollosta kaikissa oloissa. Merenkulkuala on suuressa energiamurroksessa kohti hiilineutraalia meriliikennettä. Tämä tuo uusia haasteita varautumiseen ja edellyttää uudenlaisia toimenpiteitä.

Kuljetusten jatkuvuus. Selonteossa todetaan hyvin, että Suomi on pitkien etäisyyksien maa, jossa kuljetusten on toimittava kilpailukykyisesti. Tämän lisäksi selonteossa tulisi selkeämmin näkyä se, että yhteiskuntamme toimivuus ja elintärkeiden toimintojen jatkuvuus ovat riippuvaisia merikuljetuksista. Suomen maantieteellinen sijainti asettaa meidät hyvin erilaiseen asemaan huoltovarmuusnäkökulmasta verrattuna muihin Euroopan maihin. Noin 85 % ulkomaankaupastamme kulkee meritse ja tätä osuutta kuljetuksista ei voi maantieteellisistä syistä johtuen korvata muilla kuljetusmuodoilla. Lisäksi pohjoiset olosuhteet tuovat lisähaasteita merilogistiikan toimivuuteen. Merikuljetusten on toimittava kaikissa oloissa. Tästä syystä merikuljetukset on turvattava kaikissa olosuhteissa, vaikka normaaliolojen kaupallisiin sopimuksiin perustuvat järjestelyt eivät silloin enää toimisi ja kuljetuskapasiteetin käyttöön saaminen olisi rajoitettua. **Riittävän jäävahvisteisen suomalaisen tonniston saatavuus on keskeistä huoltovarmuuden turvaamisessa poikkeusoloissa**.

Logistiikkasektorin toimintaan liittyvissä kehittämistarpeissa todetaan, että kriisitilanteiden varalta tulee varautua myös korvaaviin kuljetusmuotoihin ja reitteihin maitse ja ilmateitse. Selonteossa olisi syytä myös selkeämmin näkyä se, että Suomen sijainnista ja merikuljetusten kuljetusmääristä johtuen ei maa- ja ilmakuljetuksilla ole mahdollista korvata kuin marginaalinen osa kuljetustarpeesta. Tästä johtuen huoltovarmuuden varmistamisessa on turvattava meriyhteydet kaikissa olosuhteissa. Lisäksi tulisi selvittää lähimeriliikenteen merkitys vaihtoehtoisena yhteytenä poikkeusoloissa esimerkiksi rannikkokaupunkien välisissä kuljetuksissa, mikäli rautatie- tai maantieyhteydet ovat väliaikaisesti pois käytöstä.

Selonteossa on hyvä huomioida, että digitalisaation jatkuva lisääntyminen merenkulussa, kyberuhat sekä energiamurros kohti hiilineutraalia meriliikennettä edellyttävät uudenlaisia toimenpiteitä ja uudenlaista varautumisyhteistyötä.

Teollisuus. Huoltovarmuuteen liittyvän varastoinnin lisäksi selonteossa tulisi huomioida kehitys, jossa varastoinnin merkitys on vähentynyt ja raaka-aineiden ja tuotteiden oikea-aikaisen logistiikan merkitys on korostunut.

Tiina Tuurnala
Toimitusjohtaja, Suomen Varustamot